

Què funciona en educació?

Evidències per a la millora educativa

FUNDACIÓ
JAUME
BOFILL
Jaume Bofill

ivàlua Institut Català d'Avaluació de Polítiques Públiques

Serveixen els programes d'estiu per millorar els aprenentatges i resultats educatius de l'alumnat?

Presentació: Miquel Àngel Alegre, Doctor en Sociologia i Analista d'Ivàlua

Barcelona, 25 de maig de 2016

Segueix el debat en directe via Twitter

#EduEvidències

@FundacioBofill @Ivalua_Cat

De quins programes d'estiu parlem?

Programes d'aprenentatge a l'estiu (PAE)

Incorporen activitats d'aprenentatge formal de tipus compensatori: dirigides a millorar determinades mancances competencials dels alumnes, sovint de perfil social desafavorit

Diversitat de PAEs

- Durada i intensitat
- Perfil dels participants i accés
- Perfils dels professionals
- Espai de realització de les activitats
- Casos especials:

PAE “obligatoris” / PAE “domèstics” / PAE “residencials”

Què ens preguntem?

- **Serveixen els PAE per millorar els resultats educatius dels infants i adolescents?**
- **I les seves competències no cognitives (socials, emocionals i actituds)?**
- **Quins tipus o components dels PAE són més efectius?**
- **Quins col·lectius d'infants i joves hi tenen més a guanyar?**
- **Són els PAE una intervenció cost-efectiva?**
- **És recomanable estendre aquests programes a Catalunya?**

Com responem les preguntes?

Aproximació metodològica

A. “Revisió de revisions”:

5 meta-anàlisis i 2 revisions sistemàtiques

- Programes centrats en la millora de llengua o matemàtiques i, en menor mesura, en l'àmbit de les habilitats no cognitives (socioemocionals o de salut)
- Participants de primària i secundària amb mancances acadèmiques i, sovint també, socials
- Dosatge entre les 80 i les 240 hores distribuïdes entre 6 i 8 setmanes d'activitat
- Diversos quant al perfil dels conductors de les activitats i quant a la inclusió o no d'activitats de lleure o de treball conductual

Com responem les preguntes?

Aproximació metodològica

B. Altres PAE avaluats experimentalment en els darrers anys:

- Building Educated Leaders for Life (BELL) Summer Program (US)
- Elevate Maths (US)
- Voluntary Summer Learning District Programs, als Estats Units (US)
- Future Foundations Summer Programme (UK)
- Summer Active Reading Programme (UK)
- Discover Summer School, al Regne Unit (UK)

Funcionen els PAE?

En general

Impactes positius modestos, però rellevants (+ 2 mesos)

Pel que fa a les competències

- Impactes ben documentats en l'àmbit lingüístic, particularment en el terreny de la lectura
- Evidència d'impacte en la millora de les matemàtiques, tot i que menys sòlida que en l'àmbit lingüístic
- Efectes limitats sobre competències no cognitives (socio-emocionals, autoestima i hàbits)

Funcionen els PAE?

Quines són les característiques dels PAE efectius?

Serveixen els programes d'estiu per millorar els aprenentatges i resultats educatius de l'alumnat?

Experiment *Future Foundations Summer Programme* – Regne Unit, 2013

Participants 435 alumnes de primària (rodalies Londres). Situació socioeconòmica desafavorida i/o mancances rellevants en llengua o matemàtiques

Intensitat 4 setmanes, sessions diàries durant horari lectiu ordinari

Continguts

- Sessions instructives (matí): 1 matemàtiques / 1 de llengua (75 minuts cadascuna). Professors de primària i secundària, suport d'un mentor. Grups reduïts (10 alumnes)
- Sessions recreatives i d'enriquiment (tarda): teatre, manualitats, jocs científics, activitats esportives i musicals

Impactes

Impacte positiu en llengua (2 mesos de guany acadèmic). Superior entre els nois (guany de 3 mesos) que entre les noies (guany d'1 mes)

Cap impacte en l'àmbit de les matemàtiques

Cost 1.750 euros per alumne

Experiments *Building Educated Leaders for Life (BELL) Summer Programme* – Estats Units, 2005 i 2015

Participants 1.000 alumnes de primària / 1.000 de secundària (Nova York i Boston). Situació socioeconòmica desfavorida i mancances rellevants en llengua o matemàtiques

Intensitat 6 setmanes, sessions diàries durant horari lectiu ordinari

Continguts

- Sessions instructives (matí): lectura i matemàtiques. Professors de primària i secundària, suport d'un mentor. Grups reduïts (10-15 alumnes)
- Sessions recreatives i d'enriquiment (tarda): activitats esportives, artístiques i científiques
- Xerrades a càrrec de convidats i excursions (divendres)

Impactes

Primària: Impacte positiu en lectura (1 mes de guany acadèmic) i en actituds famílies
Cap impacte en aspectes motivacionals

Secundària: Cap impacte en lectura i motivació / impacte molt menor en matemàtiques

Funcionen els PAE?

Altres característiques dels PAE efectius

- Programes ben estructurats i alineats amb els continguts curriculars del curs ordinari
- Capacitat d'atraure i retenir la participació en el programa de l'alumnat socialment desafavorit
- Programes basats en l'evidència

Serveixen els programes d'estiu per millorar els aprenentatges i resultats educatius de l'alumnat?

Funcionen els PAE?

Perfil d'alumnes més beneficiats

- Alumnes de baix rendiment i, de forma especial, dels alumnes socialment desafavorits (evidència no definitiva)
- Millor entre els alumnes de primària que entre els de secundària (evidència no definitiva)

Cost-efectivitat

- El cost dels PAE és molt variable

Un PAE amb professors qualificats, cinc setmanes, cinc dies per setmana i sis hores per dia, amb despeses de transport i el menjador incloses: entre 1.000 i 2.500 euros per alumne participant (estudi McCombs, 2011, als EUA)

- En general, els PAE són més cost-efectius que altres mesures “estructurals”

Funcionen els PAE?

Limitacions / obstacles

- La combinació instrucció / lleure requereix d'uns espais i unes infraestructures no sempre disponibles
- El cost dels programes més efectius pot ser elevat (volum d'hores de dedicació de professors especialistes i ràtios alumne/professor)
- Els programes fora del calendari lectiu poden trobar dificultats per adequar-se als continguts específics de cada curs i centre educatiu
- Alumnes vulnerables amb barreres objectives (cost directe o d'oportunitat) o subjectives (manca d'informació o motivació) a la participació

Implicacions per a la pràctica

- 1. Reforçar i estendre els PAE voluntaris de tipus compensatori per als alumnes d'educació infantil, primària i secundària, apostant pels dissenys més efectius:**
 - Estructuració de continguts
 - Combinació instrucció i lleure (i mentories)
 - Grups reduïts i amb professorat qualificat
 - Durada mínima de cinc setmanes
 - ...
- 2. Garantir que els PAE arriben a l'alumnat socialment desafavorit**
 - Assegurar la seva gratuïtat (també serveis de transport i menjador)
 - Accions de difusió dels programes

Implicacions per a la pràctica

3. I finalment...

Avaluar, avaluar, avaluar

Serveixen els programes d'estiu per millorar els aprenentatges i resultats educatius de l'alumnat?